

“Lak-boya materillərinin və həlledicilərinin təhlükəsizliyi haqqında” milli texniki rəqlament”in təsdiq edilməsi haqqında

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI NAZİRLƏR KABİNETİNİN QƏRARI

“Texniki tənzimləmə haqqında” Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il 30 sentyabr tarixli 1669-VQ nömrəli Qanununun tətbiqi barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2019-cu il 26 noyabr tarixli 863 nömrəli Fərmanının icrasını təmin etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti **qərara alır**:

“Lak-boya materillərinin və həlledicilərinin təhlükəsizliyi haqqında” milli texniki rəqlament təsdiq edilsin (əlavə olunur).

Əli ƏSƏDOV
Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

Bakı şəhəri, “__” _____ 2024-cü il
№ ____

“Lak-boya materillərinin və həlledicilərinin təhlükəsizliyi haqqında” milli texniki rəqlament

1. Ümumi müddəalar

1.1. “Lak-boya materillərinin və həlledicilərinin təhlükəsizliyi haqqında” milli texniki rəqlament (bundan sonra texniki rəqlament”) Azərbaycan Respublikası ərazisində lak-boya materiallarına və həlledicilərinə dair məcburi tələblərin müəyyən edilməsi və onların istehlak bazarında sərbəst dövriyyəsinin təmin edilməsi məqsədilə hazırlanmışdır.

1.3. Azərbaycan Respublikasında lak-boya materiallarının və həlledicilərinin təhlükəsizliyinə dair tələbləri müəyyən edən digər texniki rəqlamentlər qəbul edildikdə, həmin məhsullar ona şamil edilən bütün texniki rəqlamentlərin tələblərinə uyğun olmalıdır.

2. Milli texniki rəqlamentin tətbiq dairəsi

2.1 Milli texniki rəqlament “Texniki tənzimləmə haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq (bundan sonra “Qanun”) lak-boya materiallarının və həlledicilərinin təhlükəsizliyinin təmin edilməsi və onların istehlak bazarda sərbəst dövriyyəsinə dair tələbləri müəyyən edir.

2.2. Bu texniki rəqlament texniki tənzimləmə obyektı olan laklara, boyalara, emallara, astarlara, alçılara, həlledicilərə şamil edilir.

Bu texniki rəqlamentin şamil olduğu, Azərbaycan Respublikası ərazisində dövriyyəyə buraxılan lak-boya materiallarının və həlledicilərin siyahısı bu texniki rəqlamentə 1 nömrəli əlavədə verilmişdir.

2.3. Bu texniki rəqlament aşağıdakılara şamil edilmir:

- 1) Ətriyyat-kosmetika məhsulları olan laklar və emallar;
- 2) Yarımfabrikat laklar;
- 3) Qatranlar;
- 4) Həlledicilər (sıyıqlaşdırıcılar);
- 5) Lak-boya materialları üçün sərtləşdiricilər, sikkativlər, sərtləşmə sürətləndiriciləri;
- 6) Çap boyları, bədii və tərbiət işləri üçün boylar, akvarel (sulu) boylar.

3. Terminlər və anlayışlar

3.1. Bu texniki rəqlamentdə “Texniki tənzimləmə haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda istifadə olunan terminlər, habelə aşağıdakı termin və anlayışlar istifadə olunur:

3.1.1. **astar** - birbaşa səthə tətbiq edildikdən sonra qoruyucu boya və lak örtüyü əmələ gətirən lak-boya materialı;

3.1.2. **alçı** - gips, gips daşından və ya kimya sənayesi tullantılarından əldə edilən yapışdırıcıdır;

3.1.3. **emal** - səthə çəkildikdə qeyri-şəffaf boya və lak örtüyü əmələ gətirən maye və ya pastayabənzər piqmentli lak-boya materialı;

3.1.2. **boya** - bitki yağları və ya polimerlər əsasında səthə çəkildikdən sonra şəffaf və ya qeyri-şəffaf boya örtüyü əmələ gətirən lak-boya materialı;

3.1.3. **embriotrop effekt** - kimyəvi maddələrin insanlarda, heyvanlarda və bitki toxumlarında embrionların ölümünə səbəb olmaq qabiliyyəti;

3.1.4. **ərizəçi** - uyğunluğu qiymətləndirmək üçün məhsulları təqdim etmiş fiziki və ya hüquqi şəxs;

3.1.5. **həlledici** - lak-boya materiallarının tərkibinə daxil olan və onun özlülüyünü tənzimləmək, piqmenti həll etmək və (və ya) materialın hissəciklərini birləşdirmək üçün istifadə olunan kimyəvi maddə və ya maye şəklində kimyəvi maddələrin qarışığı;

3.1.6. **həlledici əsaslı lak-boya materialları** - həlledicisi üzvi maddə olan, özlülüyü üzvi həlledicinin istifadəsi ilə tənzimlənən lak-boya materialı;

3.1.7. **həssaslaşdırıcı təsir** - insan orqanizminin kimyəvi maddələrin təsirinə qarşı həssaslığının artması fonunda yaranan və ətraf mühitdə zərərli təsir nəticəsində allergik xəstəliklərin inkişafına gətirib çıxaran təsir;

3.1.8. **istehlakçı** - birbaşa istehlak (istifadə) üçün lak-boya materialları və həllediciləri alan fiziki və ya hüquqi şəxs;

3.1.9. **kanserogen təsir** - insan orqanizminin kimyəvi maddələrin təsirinə məruz qalması fonunda bədxassəli və ya xoşxassəli şişlərin meydana gəlməsinə səbəbolma qabiliyyəti;

3.1.10. **kimyəvi maddə** - təbiətdən əldə edilmiş və ya sənaye üsulu ilə yaradılmış kimyəvi birləşmə və ya kimyəvi birləşmələrin qarışığı;

3.1.11. **kimyəvi məhsulların təhlükəsizliyi haqqında məlumat vərəqi** - kimyəvi məhsulların xüsusiyyətləri və onlarla təhlükəsiz işləməyi təmin etmək tədbirləri haqqında məlumatları ehtiva edən sənəd;

3.1.12. **kumulyativlik** - kimyəvi maddələrin toplanması və insan orqanizminə kumulyativ zərərli təsir göstərmə qabiliyyəti;

3.1.13. **qablaşdırma** - lak-boya materiallarını və həllediciləri zədələnmədən və məhv olmaqdan, ətraf mühiti zərərli kimyəvi maddələrlə çirklənmədən qoruyan istehlak və ya nəqliyyat qablaşdırması;

3.1.14. **qonadotrop təsir** - kimyəvi maddələrin insanların, heyvanların və bitkilərin reproduktiv funksiyasına zərərli təsir göstərmə qabiliyyəti;

3.1.15. **lak** - səthə çəkildikdə şəffaf boya örtüyü əmələ gətirən material;

3.1.16. **lak-boya materialında və həlledicisində uçucu üzvi birləşmə** - lak-boya materialında mövcud olan, temperaturun və atmosfer təzyiqinin müəyyən qiymətlərində öz-özünə buxarlanan kimyəvi maddə;

3.1.17. **lak-boya materialları** - səthə çəkildikdən sonra qoruyucu, dekorativ və ya xüsusi texniki xassələrə malik olan lak-boya örtüyü əmələ gətirən maye, pasta və ya toz şəklində kimyəvi maddələrin qarışığı;

3.1.18. **lak-boya materialları üçün bərkidici** — lak-boya materialı ilə qarşılıqlı əlaqədə olan və onun qurumasını təmin edən kimyəvi maddə;

3.1.19. **lak-boya materialları üçün quruducu** - atmosfer oksigeninin iştirakı ilə lak-boya materialları ilə qarşılıqlı əlaqədə olan və onun qurumasını təmin edən kimyəvi maddə;

3.1.20. **lak-boya materialları üçün sürətləndirici** - lak-boya materialına daxil edildikdə, qurutma prosesini sürətləndirən kimyəvi maddə;

3.1.21. **lak-boya materiallarının və həlledicilərinin kimyəvi təhlükəsizliyi** - lak-boya materiallarının və həlledicilərinin insanların həyatına və sağlamlığına, habelə ətraf mühitə, o cümlədən heyvanlara və bitkilərə zərərli təsirinə olmaması;

3.1.22. **lak-boya materiallarının və həlledicilərinin partlayışa qarşı təhlükəsizliyi** - lak-boya materiallarının və həlledicilərinin saxlanması, daşınması, satışı, istifadəsi, onların tullantılarının utilizasiyası və (və ya) zərərsizləşdirilməsi zamanı partlayış ehtimalı istisna olunan vəziyyət;

3.1.23. **lak-boya materiallarının və həlledicilərinin tullantılarının utilizasiyası** – lak-boya materiallarının və həlledici tullantılarının istifadəyə yararlı vəziyyətə gətirilməsi və ya təkrar emalı ilə bağlı fəaliyyəti;

3.1.24. **lak-boya materiallarının və həlledicilərinin tullantılarının zərərsizləşdirilməsi** – ətraf mühitə və insanın sağlamlığına təsirini azaltmaq məqsədilə lak-boya materiallarının və həlledicilərinin tullantılarının xüsusi qurğularda emalı (o cümlədən yandırılması) və ya basdırılması ilə bağlı fəaliyyət;

3.1.25. **Lak-boya materiallarının və həlledicilərin yanğın təhlükəsizliyi** - lak-boya materiallarının və həlledicilərin saxlanması, daşınması, satışı, istifadəsi, onların tullantılarının utilizasiyası və (və ya) məhv edilməsi proseslərinin elə bir vəziyyətidir ki, bu zaman yanğının baş vermə ehtimalı istisna edilir və ya yanğın baş verdikdə onun təhlükəli və zərərli amillərinin insanlara təsirinin qarşısı alınır və əmlakın qorunması təmin edilir;

3.1.26. **lak-boya materiallarının və həlledicilərinin toksikliyi** - lak-boya materiallarının və həlledicilərinin tərkibinə daxil olan kimyəvi maddələrin yalnız canlı orqanizmlə təmasda olduqda özünü göstərən zərərli təsir qabiliyyətini xarakterizə edən xassələrin məcmusu;

3.1.27. **məcun** - səthi hamarlamaq üçün istifadə olunan maye və ya pasta şəklində olan lak-boya materialı;

3.1.28. **mina** - səthə çəkildikdən sonra qoruyucu və dekorativ qeyri-şəffaf lak-boya örtüyü əmələ gətirən materialı;

3.1.29. **mutagen təsir** - kimyəvi maddələrin insanlarda, heyvanlarda, bitkilərdə genetik səviyyədə dəyişikliklərə səbəbolma qabiliyyəti;

3.1.30. **rəngləmə** - səthə lak-boya materialının vurulması;

3.1.31. **su dispersiyalı lak-boya materialları** - sulu üzvi dispersiyalar əsasında lak-boya materialı;

3.1.32. **su əsaslı lak-boya materialları** - həlledicisi su olan, özlülüyü suyun istifadəsi ilə tənzimlənən lak-boya materialı;

3.1.33. **teratogen təsir** - kimyəvi maddələrin anomaliya və qüsurların baş verməsi ilə insan embrionunun zədələnməsinə səbəb olan və ətraf mühitə zərərli təsir göstərmək qabiliyyəti;

3.1.34. **tədarükçü** - mülkiyyət formasından asılı olmayaraq lak-boya materiallarının və həlledicilərinin satışı ilə məşğul olan fiziki və ya hüquqi şəxs;

3.1.35. **toz lak-boya materialları** - tərkibində həlledici olmayan toz halında olan lak-boya materialı;

3.1.36. **tullantılar** - istehlak zamanı əmələ gələn lak-boya materiallarının və həlledicilərinin qalıqları, habelə istehlak xassələrini itirmiş lak-boya materialları və həllediciləri;

3.1.37. **uçucu üzvi birləşmələrin miqdarı** - hər litrə (q/l) qramla ifadə edilən uçucu üzvi birləşmələrin kütləsi;

3.1.38. **yol verilən maksimum konsentrasiya** - uzun müddət gündəlik məruz qaldıqda insan orqanizminə müasir tədqiqat metodları ilə aşkar edilə bilən heç bir zərərli təsir törətməyən kimyəvi maddənin vahid həcmdə maksimum miqdarı; yol verilən maksimum konsentrasiya ətraf mühitin sanitariya-epidemioloji vəziyyətinin (iş sahəsindəki və yaşayış məntəqələrindəki hava, su obyektləri və torpaq) qiymətləndirilməsi üçün gigiyenik meyar;

3.1.39. **zərərli kimyəvi maddə** - təhlükəsizlik tələblərinin pozulması halında insan orqanizmi ilə təmaslı əlaqədar fəaliyyət dövrü və ya sonrakı periodlarda müasir üsullarla aşkar edilən xəsarət, xəstəlik və ya sağlamlıqla bağlı problemlərə səbəb ola bilən kimyəvi maddə.

4. İstehlak bazarında lak-boya materialları və həlledicilərinin dövriyyəsinə dair tələblər

4.1. Lak-boya materialları və həlledicilər bu texniki rəqlamentin, habelə Azərbaycan Respublikasında qüvvədə olan digər texniki rəqlamentlərin (tətbiq olunduqda) tələblərinə uyğun olduqda və bu texniki rəqlamentin 6-cı bölməsində və Azərbaycan Respublikasında qüvvədə olan digər texniki rəqlamentlərdə (tətbiq olunduqda) göstərilən qayda və üsullarla uyğunluğu qiymətləndirildikdə Azərbaycan Respublikası ərazisində istehlak bazarlarında dövriyyəyə buraxıla bilər.

4.2. Bu texniki rəqlamentin tələblərinə uyğunluğu təsdiq edilməmiş lak-boya materialları və həlledicilər istehlak bazarlarında uyğunluq nişanı ilə işarələmə və istehlak bazarına dövriyyəyə buraxıla bilməz.

4.3. Uyğunluq nişanı vurulmayan lak-boya materiallarının və həlledicilərin Azərbaycan Respublikasında istehlak bazarında dövriyyəyə buraxılmasına yol verilmir.

5. Təhlükəsizlik tələbləri

5.1. Ümumi tələblər

5.1.1. Lak-boya materiallarının və həlledicilərinin istehsalı, saxlanması, daşınması, satışı, istifadəsi, tullantılarının utilizasiyası və (və ya) zərərsizləşdirilməsi zamanı təhlükəsizlik insanların həyat və sağlamlığı, fiziki və hüquqi şəxslərin əmlakı, dövlət əmlakı, ətraf mühitin mühafizəsi, heyvanların və bitkilərin həyatı və sağlamlığı üçün risk səviyyəsinin minimuma endirilməklə təmin edilməlidir.

5.1.2. Minimal risk səviyyəsini təmin etmək üçün istehsalçı aşağıdakıları etməlidir:

5.1.2.1. lak-boya materiallarının və həlledicilərinin mümkün istehlakçı qruplarını müəyyən etmək;

5.1.2.2. lak-boya materiallarının və həlledicilərinin mümkün ola bilən bütün təyinatı üzrə düzgün istifadə edilməməsi hallarını müəyyən etmək;

5.1.2.3. lak-boya materiallarının və həlledicilərinin istehsalı, saxlanması, daşınması, satışı və istifadəsi, tullantıların utilizasiyası və (və ya) zərərsizləşdirilməsi zamanı baş verə biləcək təhlükələri əvvəlcədən müəyyənləşdirmək;

5.1.2.4. müəyyən təhlükə nəticəsində yaranan riski qiymətləndirmək;

5.1.2.5. lak-boya materiallarında və həlledicilərində daha təhlükəli kimyəvi maddələri daha az təhlükəli maddələrlə əvəz etmək;

5.1.2.6. üzvi həlledici əsaslı boya və lakları və su əsaslı və toz boya, laklarla əvəz etmək;

5.1.2.7. mühafizə tədbirləri tətbiq etmək;

5.1.2.8. işçi heyətinə təhlükəsiz əmək üsulları və texnikası üzrə təlimlər-keçmək;

5.1.2.9. lak-boya materiallarının və həlledicilərinin təhlükəsiz istifadə haqqında məlumat ilə müşayiət olunmasını təmin etmək.

5.2. Lak-boya materialları və həllediciləri üçün partlayış və yanğın təhlükəsizliyi tələbləri

5.2.1. Lak-boya materiallarının və həlledicilərinin partlayış və yanğın təhlükəliliyi onların tərkibinə daxil olan, partlayış və (və ya) yanğına səbəb ola bilən kimyəvi maddələrin fiziki-kimyəvi xassələri və xüsusiyyətləri ilə müəyyən edilir.

5.2.2. Lak-boya materiallarında və həlledicilərində partlayış və yanğın təhlükəliliyi göstəriciləri bəlli olan kimyəvi maddələrdən istifadə edilməlidir.

5.2.3. Boyalar və laklar və həlledicilərdən bina və tikililərdə istifadə edərkən partlayış və yanğın təhlükəliliyi göstəriciləri otağın funksional təyinatı nəzərə alınmaqla müəyyən edilməlidir

5.2.4. Lak-boya materiallarında və həlledicilərində partlayıcı qarışıqlar əmələ gətirən kimyəvi maddələrin istifadəsi qadağandır.

5.2.5. Bir-biri ilə qarşılıqlı təsirdə olduqda yanğına, partlayışa və ya tez alışan qazların əmələ gəlməsinə səbəb ola bilən lak-boya materiallarının və həlledicilərinin birgə saxlanması, daşınması və istifadəsi qadağandır.

5.2.6. Lak-boya materiallarının və həlledicilərinin saxlanması, daşınması, satışı, istifadəsi, tullantıların utilizasiyası və (və ya) zərərsizləşdirilməsi zamanı partlayış və yanğın təhlükəsizliyinin təmin edilməsi üzrə aşağıdakı tədbirlər həyata keçirilməlidir:

5.2.6.1. İstehsalçı lak-boya materiallarının və həlledicilərinin partlayış və yanğın təhlükəliliyi barədə istehlakçıya xəbərdarlıq etməlidir;

5.2.6.2. İstehlakçı lak-boya materiallarının və həlledicilərin təhlükəsiz istismarına dair istehsalçının müvafiq bəyannamələrindəki tələblərə əməl etməlidir;

5.2.6.3. İstehlakçı “Yanğın təhlükəsizliyi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq yanğın təhlükəsizliyi tələblərinə və qaydalarına əməl etməlidir.

5.2.7. Partlayışın və yanğının baş vermə riskinin azaldılması üçün aşağıdakı tədbirlər görülməlidir:

5.2.7.1. Partlayış və yanğın təhlükəsi nisbətən çox olan uçucu üzvi birləşmələrin daha az təhlükəli olanlarla əvəz edilməsi;

5.2.7.2. Üzvi həlledici əsaslı lak-boya materiallarının və həlledicilərinin su əsaslı olanlarla əvəz edilməsi;

5.2.7.3. Yüksək quru qalığa malik olan lak-boya materiallarının və həlledicilərdən istifadə edilməsi;

5.2.7.4. Yanğın təhlükəsizliyi tələblərinə riayət edilməsi.

5.2.8. Lak-boya materiallarının və həlledicilərinin sənaye istifadəsi şəraitində partlayışın və yanğının baş vermə riskinin azaldılması üçün aşağıdakı tədbirlər və vasitələrlə nail olunmalıdır:

5.2.8.1. lak-boya materiallarının və həlledicilərin tətbiqi zamanı partlayış və yanğın təhlükəsizliyini maksimum səviyyədə təmin etməyə imkan yaradan metodlardan istifadə edilməsi;

5.2.8.2. lak-boya materiallarından və həlledicilərindən istifadə proseslərinin mexanikləşdirilməsi və avtomatlaşdırılması ilə;

5.2.8.3. partlayışa davamlı avadanlıqdan istifadə etmək;

5.2.8.4. qıçılıcıboğuculardan, qıçılıcı tutuculardan, toz, metal tutucu, yanğının qarşısını kəsən, partlayış əleyhinə qurğulardan, statik elektrikləşmədən müdafiə sistemlərindən istifadə edilməsi;

5.2.8.5. uçucu üzvi birləşmələrin yanğın və partlayış təhlükəli konsentrasiyasının əmələ gəlməsinin qarşısını alan havalandırma (ventilyasiya) sistemindən istifadə edilməsi;

5.2.8.6. effektiv yanğınsöndürmə vasitələri ilə təmin edilməsi.

5.3. Lak-boya materialları və həllediciləri üçün kimyəvi təhlükəsizlik tələbləri

5.3.1. Lak-boya materiallarının və həlledicilərinin kimyəvi təhlükəsizliyinin təmin edilməsinə lak-boya materiallarının və həlledicilərinin tərkibində təhlükəli kimyəvi maddələrdən istifadəsini məhdudlaşdırmaq və ya lak-boya materiallarının və həlledicilərinin tərkibində onların miqdarının azaltmaq yolu ilə nail olunur.

5.3.2. Müsbət sanitariya toksikoloji-gigiyena rəyi və kimyəvi məhsulların təhlükəsizliyi haqqında pasport (Material Safety Data Sheet - MSDS) olmayan lak-boya materiallarının və həlledicilərinin saxlanması, daşınması, satışı və istifadəsi qadağandır.

5.3.3 Bu texniki rəqlamentin 6-cı hissəsində nəzərdə tutulan qaydada uyğunluğu qiymətləndirilməmiş malları istehsal etmək, satışı çıxarmaq, satmaq, idxal etmək və ya istifadə etmək qadağandır.

5.3.4. Lak-boya materiallarında və həlledicilərində tədqiq edilməmiş həssaslaşdırıcı təsiri olan kimyəvi maddələrdən istifadə etmək qadağandır.

5.3.5. Lak-boya materiallarında və həlledicilərində aşağıdakı uçucu üzvi birləşmələrdən istifadə etmək qadağandır:

5.3.5.1. benzol;

5.3.5.2. pirobenzol;

5.3.5.3. xlorlu karbohidrogenlər;

5.3.5.4. metanol.

5.3.6. Lak-boya materialları və həlledicilərində aşağıdakı kimyəvi maddələrdən istifadə etmək qadağandır:

5.3.6.1. civə və onun birləşmələri;

5.3.6.2. arsen və onun birləşmələri.

5.3.7. Daxili məkanlar üçün tikintidə istifadə olunan lak-boya materiallarında və həlledicilərində aşağıdakı kimyəvi maddələrdən istifadə edilməsi qadağandır.

5.3.7.1. qurğuşun və onun birləşmələri;

5.3.7.2. xrom və onun birləşmələri;

5.3.7.3. kadmium və onun birləşmələri.

5.3.8. Lak-boya materiallarında, sellüloza efirlərində və tikintidə istifadə olunan həlledicilərdə uçucu üzvi birləşmələrin (VOC-UÜB) miqdarı 60%-dən çox olmamalıdır.

5.3.9. Lak-boya materialları və həllediciləri insan orqanizminə birbaşa və ya dolayı mənfi təsir göstərə bilən (bütün ayrılan kimyəvi maddələrin ümumi təsirləri nəzərə alınmaqla) zərərli kimyəvi maddələrin ətraf mühitə atmasına səbəb olmamalıdır. Bir neçə zərərli kimyəvi maddə buraxıldıqda, onların ümumi konsentrasiyası həmin maddələrin ayrı-ayrılıqda maksimum yol verilən normativlər səviyyəsində yol verilən normativlər səviyyələrinin cəminə olan nisbəti vahiddən çox olmamalıdır.

5.3.10. Lak-boya materiallarından və həlledicilərindən istismarda olan bina və tikililərdə istifadə edərkən funksional təyinatından asılı olaraq bina və tikilinin havasında zərərli maddələrin konsentrasiyası uçucu üzvi birləşmələrin iş sahəsinin havasında və ya atmosfer havasında yol verilən normativ səviyyəsindən artıq olmamalıdır

5.3.11. - İş sahəsinin havasında və yaşayış məntəqələrinin atmosfer havası üçün əsas uçucu üzvi birləşmələrin gigiyenik normativləri bu texniki rəqlamentin 2 nömrəli əlavəsinin 1-ci cədvəlində göstərilmişdir;

- Əhalinin içməli su və məişət ehtiyacları, istirahət və idman məqsədləri üçün istifadə edilən su obyektlərinin sularında və torpaqda olan əsas uçucu üzvi birləşmələrə dair gigiyenik normativlər bu texniki rəqlamentin 2 nömrəli əlavəsinin 2-ci cədvəlində;

- İş sahəsinin havasında və yaşayış məntəqələrinin atmosfer havasında ağır metal birləşmələri üçün gigiyenik normativlər bu texniki rəqlamentin 2 nömrəli əlavəsinin 3-cü cədvəlində;

- Lak-boya materiallarının və həlledicilərinin tərkibinə daxil olan əsas uçucu üzvi birləşmələrin toksikoloji göstəriciləri bu texniki rəqlamentin 2 nömrəli əlavəsinin 4-cü cədvəlində göstərilmişdir.

5.3.12. Əlavə 2-də qeyd olunmayan uçucu üzvi birləşmələrin bu texniki rəqlamentin bütün tələbləri nəzərə alınmaqla istifadəsinə icazə verilir.

5.4. Lak-boya materiallarının və həlledicilərinin saxlanması üçün təhlükəsizlik tələbləri

5.4.1. Düzgün qablaşdırılma, etikətlənmə və təhlükəsiz daşıma, saxlama və istifadə haqqında məlumatlarla təmin olunduqda lak-boya materiallarının və həlledicilərinin saxlanmasına icazə verilir.

5.4.2. Lak-boya materialları və həllediciləri saxlanarkən aşağıdakılar təmin edilməlidir:

5.4.2.1. istehlak xassələrində və təhlükəsizlik göstəricilərində sonrakı dəyişiklikləri istisna edən məhsulun qablaşdırmasının möhkəmliyini, bütövlüyünü və hermetikliyini qorumaq;

5.4.2.2. lak-boya materiallarının və həlledicilərinin hər bir partiyası üçün saxlama şəraitini, saxlama müddətlərini və fəvqəladə və ya qəza halları zamanı təlimatları göstərən müşayiət sənədlərinin olması;

5.4.2.3. lak-boya materiallarının və həlledicilərinin İnsanların həyat və sağlamlığına, fiziki və hüquqi şəxslərin əmlakına, dövlət əmlakına, ətraf mühitə, heyvanların və bitkilərin həyatı və sağlamlığına təsir riskini aradan qaldıran əməyin mühafizəsi texnika və üsullarından istifadə;

5.4.2.4. işçi heyəti lazımi fərdi və kollektiv mühafizə vasitələri, xüsusi geyim, şəxsi gigiyena məhsulları və ilk tibbi yardım vasitələri ilə təmin etmək;

5.4.2.5. boyalar, laklar və həlledicilərin saxlanması zamanı işçi heyətin təhlükəsizlik tələbləri və təhlükəsiz iş qaydaları haqqında məlumatla tanış etmək;

5.4.2.6. yanğınsöndürmə üsul və vasitələri də daxil olmaqla qəza vəziyyətlərinin qarşısının alınması və onun nəticələrinin aradan qaldırılması üzrə tədbirlərin işlənilib hazırlanması.

5.4.3. Lak-boya materiallarının və həlledicilərinin saxlanması üçün mühafizə tədbirləri istehsalçı tərəfindən kimyəvi məhsulların təhlükəsizliyi barədə məlumat vərəqində (MSDS) göstərilməlidir.

5.4.4. Məhsulların saxlanması zamanı təhlükəsizlik tələblərinə riayət edilməsi yalnız müvafiq ixtisas və biliklərə malik olan əməkdaşlara tapşırılır

5.4.5. Lak-boya materiallarının və həlledicilərinin saxlanması üçün yerlər sanitariya-epidemioloji normaların və yanğın təhlükəsizliyi qaydalarının tələblərinə uyğun olmalıdır.

5.5. Lak-boya materiallarının və həlledicilərinin daşınması zamanı təhlükəsizlik tələbləri

5.5.1. Düzgün qablaşdırılma, etikətlənmə və təhlükəsiz daşıma, saxlama və istifadə haqqında məlumatlarla təmin olunduqda lak-boya materiallarının və həlledicilərinin daşınmasına icazə verilir.

5.5.2. Lak-boya materialları və həllediciləri daşınarkən aşağıdakılar təmin edilməlidir:

5.5.2.1. istehlak xassələrində və təhlükəsizlik göstəricilərində sonrakı dəyişiklikləri istisna edən məhsulun qablaşdırmasının möhkəmliyini, bütövlüyünü və hermetikliyini qorumaq;

5.5.2.2. lak-boya materiallarının və həlledicilərinin hər bir partiyası üçün saxlama şəraitini, saxlama müddətlərini və fəvqəladə və ya qəza halları zamanı təlimatları göstərən müşayiət sənədlərinin olması;

5.5.2.3. lak-boya materiallarının və həlledicilərinin insanların həyat və sağlamlığına, fiziki və hüquqi şəxslərin əmlakına, dövlət əmlakına, ətraf mühitə, heyvanların və bitkilərin həyatı və sağlamlığına təsir riskini aradan qaldıran əməyin mühafizəsi texnika və üsullarından istifadə;

5.5.2.4. işçi heyəti lazımi fərdi və kollektiv mühafizə vasitələri, xüsusi geyim, şəxsi gigiyena məhsulları və ilk tibbi yardım vasitələri ilə təmin etmək;

5.5.2.5. boyalar, laklar və həlledicilərin daşınması zamanı işçi heyətin təhlükəsizlik tələbləri və təhlükəsiz iş qaydaları haqqında məlumatla tanış etmək;

5.5.3. Lak-boya materiallarının və həlledicilərinin daşınması üçün mühafizə tədbirləri istehsalçı tərəfindən kimyəvi məhsulların təhlükəsizliyi barədə məlumat vərəqində (MSDS) göstərməlidir.

5.5.4. Məhsulların daşınması zamanı təhlükəsizlik tələblərinə riayət edilməsi yalnız müvafiq ixtisas və biliklərə malik olan əməkdaşlara tapşırılır.

5.6. Lak-boya materiallarının və həlledicilərinin satışı zamanı təhlükəsizlik tələbləri

5.6.1. Düzgün qablaşdırılma, etiketlenmə və təhlükəsiz daşıma, saxlama və istifadə haqqında məlumatlarla təmin olunduqda lak-boya materiallarının və həlledicilərinin satışına icazə verilir.

5.6.2. Lak-boya materiallarının və həlledicilərinin satışı zamanı aşağıdakılar təmin edilməlidir:

5.6.2.1. istehlak xassələrində və təhlükəsizlik göstəricilərində sonrakı dəyişiklikləri istisna edən məhsulun qablaşdırmasının möhkəmliyini, bütövlüyünü və hermetikliyini qorumaq;

5.6.2.2. lak-boya materiallarının və həlledicilərinin hər bir partiyası üçün saxlama şəraitini, saxlama müddətlərini və fəvqəladə və ya qəza halları zamanı təlimatları göstərən müşayiət sənədlərinin olması;

5.6.2.3. lak-boya materiallarının və həlledicilərinin insanların həyat və sağlamlığına, fiziki və hüquqi şəxslərin əmlakına, dövlət əmlakına, ətraf mühitə, heyvanların və bitkilərin həyatı və sağlamlığına təsir riskini aradan qaldıran əməyin mühafizəsi texnika və üsullarından istifadə;

5.6.2.4. işçi heyəti lazımi fərdi və kollektiv mühafizə vasitələri, xüsusi geyim, şəxsi gigiyena məhsulları və ilk tibbi yardım vasitələri ilə təmin etmək;

5.6.2.5. boyalar, laklar və həlledicilərin satışı zamanı işçi heyətin təhlükəsizlik tələbləri və təhlükəsiz iş qaydaları haqqında məlumatla tanış etmək

5.6.2.6. yanğınsöndürmə üsul və vasitələri də daxil olmaqla qəza situasiyalarının qarşısının alınması və onun nəticələrinin aradan qaldırılması üzrə tədbirlərin işlənilib hazırlanması.

5.6.3. Məhsulların satışı zamanı təhlükəsizlik tələblərinə riayət edilməsi yalnız müvafiq ixtisas və biliklərə malik olan əməkdaşlara tapşırılır.

5.6.4. Lak-boya materiallarının və həlledicilərinin satış yerləri sanitariya-epidemioloji normaların və yanğın təhlükəsizliyi qaydalarının tələblərinə uyğun olmalıdır.

5.7. Lak-boya materiallarının və həlledicilərinin istifadəsi üçün təhlükəsizlik tələbləri

5.7.1. Düzgün qablaşdırılma, etiketlenmə və təhlükəsiz daşıma, saxlama və istifadə haqqında məlumatlarla təmin olunduqda lak-boya materiallarının və həlledicilərinin istifadəsinə icazə verilir.

5.7.2. Təhlükəsiz istifadə haqqında məlumat istehsalçı tərəfindən hazırlanmalıdır.

5.7.3. Boyaların və həlledicilərin məişət şəraitində təhlükəsiz istifadəsi haqqında məlumatda aşağıdakılar haqqında məlumat olmalıdır:

5.7.3.1. lak-boya materialları və həllediciləri ilə işləyərkən fərdi mühafizə vasitələri;

5.7.3.2. lak-boya materiallarının və həlledicilərinin insanların həyat və sağlamlığına, fiziki və hüquqi şəxslərin mülkəsinə, dövlət əmlakına, ətraf mühitə, heyvanların və bitkilərin həyatı və sağlamlığına təsir riskini aradan qaldıran əməyin mühafizəsi texnika və üsulları

5.7.4. Lak-boya materiallarının və həlledicilərinin sənaye şəraitində təhlükəsiz istifadəsi haqqında məlumatda aşağıdakılar olmalıdır:

5.7.4.1. insanlara və ətraf mühitə zərərli təsir göstərən, iş yerinin havasında, atmosfer havasında və ətraf mühitdə sanitariya-epidemioloji nəzarətə məruz qalan kimyəvi maddələrin siyahısı;

5.7.4.2. həssaslaşdırıcı təsirlərə malik kimyəvi maddələrin siyahısı;

5.7.4.3. işçi heyət üçün zəruri kollektiv və fərdi qoruyucu vasitələrin siyahısı;

5.7.4.4. Lak-boya materiallarından və həlledicilərindən istifadənin təhlükəsizliyinə nəzarət üçün zəruri texniki vasitələrin siyahısı;

5.7.4.5. lak-boya materiallarının və həlledicilərinin insanların həyat və sağlamlığına, fiziki və hüquqi şəxslərin əmlakına, dövlət əmlakına, ətraf mühitə, heyvanların həyat və sağlamlığına təsir təhlükəsinin, habelə fəvqəladə halların qarşısının alınması texnika və iş üsullarının (o cümlədən texnologiya və avadanlıq) seçilməsi ilə bağlı tövsiyələr;

5.7.4.6. qəza vəziyyətlərinin qarşısını alma üsulları, həmçinin avadanlıqlara olan tələblər, partlayışdan müdafiə və yanğınsöndürmə üsul və vasitələrin təsnifat toplusu.

5.7.5. İşçi heyətin təhlükəsizlik və əməyin mühafizəsi tələblərinə uyğun olaraq lak-boya materiallarının və həlledicilərinin sənaye istifadəsini zəruri ixtisaslara malik, təhlükəsiz iş üsulları və texnikaları üzrə təlim keçmiş, zəruri mühafizə vasitələri ilə təmin edilmiş və onlarla işləməyə icazə verilmiş işçilər həyata keçirilməlidir.

5.7.6. Lak-boya materiallarının və həlledicilərinin sənayedə istifadəsi zamanı partlayış, yanğın və kimyəvi təhlükəsizliyi aşağıdakı tədbirlərin həyata keçirməsi ilə təmin edilməlidir:

5.7.6.1. lak-boya materiallarının və həlledicilərinin istifadəsi ilə bağlı təhlükələri minimuma endirən texnologiya və avadanlıqların, əməyin üsul və metodlarının seçilməsi;

5.7.6.2. lak-boya materiallarının və həlledicilərinin təhlükəsiz istifadəsinə nəzarət üçün nəzərdə tutulmuş texniki avadanlığın istifadəsi və düzgün saxlanması;

5.7.6.3. lak-boya materiallarının və həlledicilərinin sənayedə istifadəsi zamanı iş sahəsinin havasına, atmosfer havasına və ətraf mühit obyektlərinə buraxılan zərərli kimyəvi maddələr üzrə istehsalat laboratoriyaya nəzarətinin aparılması;

5.7.6.4. ani və ya mümkün təhlükələr, müəyyən hərəkətlərə qadağalar, əmr və ya icazələr haqqında işçi heyətini xəbərdar etmək, habelə istifadəsi təhlükəli və zərərli təsirləri aradan qaldıran və ya azaldan vasitələrin yeri haqqında məlumat vermək üçün nəzərdə tutulmuş təhlükəsizlik nişanlarından istifadə edilməsi;

5.7.6.5. işçi heyətin lazımı fərdi və kollektiv mühafizə vasitələri ilə, qoruyucu geyimlə, şəxsi gigiyena vasitələri və ilkin tibbi yardım vasitələri ilə təmin edilməsi;

5.7.6.6. işçi heyətin biliklərinin yoxlanılması, qəza situasiyalarının qarşısının alınması üsullarının işlənməsi, eləcə də ləğv edilməsi üçün zəruri vasitələrlə təchiz edilməsi;

5.7.6.7. lak-boya materialları və həllediciləri ilə işləyən işçi heyətin təhlükəsiz iş şəraiti və Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş kompensasiya ilə təmin edilməsi.

5.8. Lak-boya materiallarının və həlledicilərinin tullantılarının utilizasiyası və (və ya) zərərsizləşdirilməsi zamanı təhlükəsizlik tələbləri

5.8.1. Lak-boya materiallarının və həlledicilərinin tullantılarının utilizasiyası və (və ya) zərərsizləşdirilməsi Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq həyata keçirilməlidir. Bu proseslər insan həyatına və sağlamlığına, fiziki və hüquqi şəxslərin əmlakına, dövlət əmlakına, ətraf mühitə, heyvanların və bitkilərin həyat və sağlamlığına zərərli təsirləri minimuma endirilməsinə yönəldilməli və istehsalçı tərəfindən kimyəvi məhsulların təhlükəsizliyi barədə məlumat vərəqində (MSDS) işlənilib hazırlanmış tədbirlərə riayət olunmaqla həyata keçirilməlidir.

5.8.2. Lak-boya materialları və həlledicilərinin tullantılarının utilizasiyası və (və ya) zərərsizləşdirilməsi zamanı iş sahəsinin havasında, atmosfer havasında, açıq su anbarlarının sularında və torpaqda zərərli kimyəvi maddələrin konsentrasiyası yol verilən maksimal konsentrasiyadan artıq olmamalıdır.

5.8.3. lak-boya materiallarının və həlledicilərinin tullantılardan ikinci dərəcəli xammalın, lak-boya materiallarının əldə olunması və ya istilik daşıyıcı maye istehsalı üçün istifadəsi məqsədi ilə lak-boya materiallarının və həlledicilərinin tullantılarının utilizasiyası prioritet təşkil edir.

5.8.4. Utilizasiya lak-boya materiallarının və həlledicilərinin sənaye emalı yolu ilə və müxtəlif istehlak xüsusiyyətlərinə malik ikinci dərəcəli məhsullara çevrilir məqsədi ilə həyata keçirilməlidir.

5.8.5. Utilizasiyası mümkün olmayan tullantılar istiliklə zərərsizləşdirilərək məhv edilməli və (və ya) sənaye tullantılarının zərərsizləşdirilməsi və utilizasiyası üçün nəzərdə tutulmuş poliqonlarda basdırılmalıdır.

5.8.6. Lak-boya materialları və həlledicilərinin tullantılarının utilizasiyası və (və ya) zərərsizləşdirilməsi zamanı Azərbaycan Respublikasının qüvvədə olan qanunvericiliyinə uyğun

olaraq ekoloji, sanitariya və epidemioloji tələblərə əməl edilməli və bu sahədə çalışan işçilər üçün əməyin mühafizəsi tədbirləri təmin edilməlidir.

5.9. Lak-boya materiallarının və həlledicilərinin insanlara səhətinə və ətraf mühitə təsir riskinin qiymətləndirilməsi

5.9.1. Lak-boya materialları və həllediciləri insanların həyatı və sağlamlığı, fiziki və hüquqi şəxslərin əmlakı, dövlət əmlakı, ətraf mühit, heyvanların və bitkilərin həyatı və sağlamlığı üçün təhlükəlidir.

5.9.2. Boyalar və həlledicilər aşağıdakı növ zərərli təsirlərə səbəb ola bilər:

5.9.2.1. insan orqanizminə - dəri və görmə orqanlarına ümumi zəhərlənməsi və qıcıqlandırıcı təsirə, tənəffüs yolları və ya dəri vasitəsilə bədəne daxil olduqda həssaslaşdırıcı, mutagen, kanserogen, embriotrop, gonadotrop və teratogen təsirlərə;

5.9.2.2. ətraf mühitə, heyvanlara və bitkilərə - kəskin və xroniki toksiklik, mutagen, kanserogen, embriotrop, gonadotrop və teratogen təsirlərə;

5.9.2.3. partlayış və ya yanğın zamanı əmlakın zədələnməsi və ya məhv olması.

5.9.3. Riskin qiymətləndirilməsi istehsalçı tərəfindən yeni lak-boya materialları və həllediciləri hazırlanarkən aparılır və aşağıdakı məcburi addımları əhatə edir:

5.9.3.1. təhlükə mənbələrinin və növlərinin müəyyən edilməsi;

5.9.3.2. partlayış, yanğın və kimyəvi təhlükənin kəmiyyət göstəricilərinin müəyyən edilməsi;

5.9.3.3. təhlükənin baş vermə ehtimalının müəyyənləşdirilməsi və zərərli amillərin insan həyat və sağlamlığına, fiziki və hüquqi şəxslərin əmlakına, dövlət əmlakına, ətraf mühitə, heyvanların və bitkilərin həyat və sağlamlığına təsirinin qiymətləndirilməsi.

5.10. Lak-boya materialları və həllediciləri istehlakçıların yanlış məlumatlandırılmasının qarşısının alınmasına dair tələblər

5.10.1. İstehlakçı üçün lak-boya materiallarının və həlledicilərinin saxlanması, daşınması və ya istifadəsi ilə bağlı məlumatlar məhsulların xəbərdar edici markalanması, təhlükəsiz istifadəyə dair təlimatlar və kimyəvi məhsulların təhlükəsizliyi barədə məlumat vərəqələri (MSDS) şəklində təqdim edilir.

5.10.2. Xəbərdarlıq nişanları qablaşdırmaya mətn, simvol, piktoqram şəklində vurulur.

5.10.3. İstehlakçı üçün məlumatlar aydın və oxunması asan olmalıdır. Lak-boya materiallarının və həlledicilərinin saxlanması, daşınması, istifadəsi və utilizasiyası ilə bağlı təhlükəsizlik tələbləri barədə məlumatlar digər məlumatlardan şriftə, rəngə və ya başqa xüsusiyyətləri ilə fərləndirilməlidir.

5.10.4. Məlumatların tərtibində istifadə olunan vasitələr məhsulların saxlanması, daşınması, satışı və istifadəsi zamanı markalanmanın davamlılığını təmin etməlidir.

5.10.5. Bütün lazımi mətni yerləşdirmək texniki cəhətdən çətin olan kiçik ölçülü ($0,3 \text{ dm}^3$ -dək) qablaşdırmalar üçün istehlakçı üçün məlumatlar hər bir qaba əlavə edilmiş vərəqdə yerləşdirilir.

6. Lak-boya materiallarının və həlledicilərinin uyğunluğunun qiymətləndirilməsi qaydaları

6.1. Təhlükəsizlik tələblərinə uyğunluğun qiymətləndirilməsi və dövlət nəzarətinin həyata keçirilməsi məqsədi ilə lak-boya materiallarının və həlledicilərinin eyniləşdirilməsi aparılır.

6.2. Lak-boya materiallarının və həlledicilərinin eyniləşdirilməsi aşağıdakıları təsdiqləmək üçün aparılır:

6.2.1. məhsulun standart nümunəyə və (və ya) məhsulun təsvirinə uyğunluğu;

6.2.2. lak-boya materialları və həlledicilərinin texniki tənzimləmə obyektinə mənsubiyyəti;

6.2.3. lak-boya materialları və həlledicilərinin markaya aidiyyəti, növü, məhsul partiyası;

6.2.4. lak-boya materialının və həlledicisinin təyinatı.

6.3. Eyniləşdirmə konkret lak-boya materialının, həlledicisinin və (və ya) onların təsvirinin uyğunluğunu qiymətləndirmək üçün kifayət edəcək göstəricilər və tələblər üzrə aparılır. Yüku müşayət edən sənədləri, təchizat müqavilələri, spesifikasiyalar və məhsulu xarakterizə edən digər sənədlər lak-boya materialını və həlledicisini təsvir etmək üçün istifadə edilə bilər.

6.4. Lak-boya materialları və həlledicilərinin eyniləşdirilməsi iki mərhələdə olmaqla aşağıdakı xüsusiyyət, parametr və tələblərə uyğun olaraq aparılır.

6.4.1. Lak-boya materialından və həlledicidən nümunə götürərkən:

6.4.1.1. istehlakçı məlumatlarına uyğunluğun etikətlənməsi;

6.4.1.2. bəyan edilmiş məhsula uyğunluq üçün lak-boya materiallarının və həlledicilərinin adı;

6.4.1.3. partiyadakı məhsulların sayı və ya həcmi;

6.4.1.4. qablaşdırmanın uyğunluğu.

6.4.2. Sınaqlar apararkən:

6.4.2.1. görünüş (fiziki vəziyyət - maye, toz, pasta);

6.4.2.2. əsas və ya təsiredici maddə;

6.4.2.3. təyinat göstəriciləri.

6.5. Lak-boya materialları və həllediciləri eyniləşdirilməsi zamanı aşağıdakı üsullardan biri və ya onların kombinasiyasından istifadə edilməlidir:

6.5.1. sənəd əsasında;

6.5.2. vizual;

6.5.3. instrumental;

6.5.4. sınaq əsasında.

6.6. Lak-boya materiallarının və həlledicilərinin eyniləşdirilməsini aparır:

6.6.1. sınaq laboratoriyaları;

6.6.2. uyğunluğu qiymətləndirən orqanlar;

6.6.3. öz səlahiyyətləri daxilində nəzarəti həyata keçirərkən səlahiyyətli orqanlar.

6.7. Texniki tənzimləmə sahəsində Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyinin tələblərinə uyğun olaraq lak-boya materiallarının və həlledicilərinin bu texniki rəqlamentin təhlükəsizlik tələblərinə uyğunluğu dövryyəyə buraxılmazdan əvvəl qiymətləndirilməlidir.

6.8. Lak-boya materiallarının və həlledicilərinin uyğunluğunun qiymətləndirilməsi ərizəçi (istehsalçı və ya idxalçı) ilə bağlanmış müqavilə əsasında "Uyğunluğun qiymətləndirilməsi sahəsində akkreditasiya haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq akkreditasiya edilmiş uyğunluğu qiymətləndirən orqan tərəfindən həyata keçirilir:

6.8.1. pərakəndə ticarət üçün nəzərdə tutulmuş kondensasiya və polimerləşmə qatranları əsaslı laklar, emallar, astarlar və şpatlyovkalar, selüloz efirləri və quruducu yağları əsaslı laklar və emallar üçün;

6.8.2. Azərbaycan Respublikasının qoşulduğu və belə məhsulların sertifikatlaşdırılmasını nəzərdə tutan beynəlxalq müqavilələrin əhatə dairəsinə daxil olan boyalar, laklar və həlledicilər üçün;

6.9. Lak-boya materiallarının və həlledicilərinin texniki rəqlamentlərə uyğunluğunun qiymətləndirilməsi üçün 3b, 4b, 6b sxemlərinə müvafiq olaraq həyata keçirilir.

6.10. Uyğunluğun qiymətləndirilməsi üçün ərizəçi (istehsalçı, idxalçı) aşağıdakılardan ibarət sənədlər toplusunu formalaşdırır:

- lak-boya materiallarının və həlledicilərinin istehsal tələblərinə dair sənəd (əgər varsa);
- akkreditə olunmuş sınaq laboratoriyasında aparılan sınaqların protokolu;
- təchizat müqaviləsi və ya göndərmə sənədləri (sxem 4b);
- keyfiyyət sertifikatının surəti (sxem 6b);
- təhlükəsizlik məlumat vərəqi;
- uyğunluq sertifikatı (əgər varsa);

6.11. Uyğunluq sertifikatı mövcud qanunvericiliyinə uyğun olaraq qeydiyyatata alınmalıdır. Sertifikatın hüquqi qüvvəsi qeydiyyatata alındığı gündən başlayır.

Lak-boya materialları və həllediciləri üçün uyğunluq sertifikatının qüvvədə olma müddəti 5 ildir.

6.12. Lak-boya materialları və həlledicilərinin uyğunluğunun qiymətləndirilməsi üçün təqdim edilmiş sənədlər toplusu Uyğunluq sertifikatı verildiyi andan ən azı 5 il müddətində saxlanmalıdır:

6.13. Lak-boya materiallarının və həlledicilərinin bu texniki rəqlamentlərin tələblərinə uyğun gəlmədiyi müəyyən edildikdə, məhsulların dövriyyədən çıxarılması və satışının qadağan edilməsi Azərbaycan Respublikasının mövcud qanunvericiliyinin tələblərinə uyğun olaraq həyata keçirilir.

7. Lak-boya materiallarına və həlledicilərinə toksikoloji-gigiyena rəyinin verilməsi

7.1. Lak-boya materiallarına və həlledicilərinin bu rəqlamentin sanitariya-kimyəvi və gigiyenik təhlükəsizlik tələblərinə (bundan sonra - sanitariya təhlükəsizlik tələbləri) uyğunluğu

onlara verilmiş toksikoloji-gigiyena rəyi ilə təsdiq olunur.

7.2. Lak-boya materiallarına və həlledicilərinə toksikoloji-gigiyena rəyinin verilməsi əhalinin sanitariya-epidemioloji sağlamlığı sahəsində səlahiyyətli dövlət orqanı (bundan sonra - səlahiyyətli orqan) tərəfindən həyata keçirilir.

7.3. Azərbaycan Respublikasının ərazisində istehsalı nəzərdə tutulan lak-boya materiallarının və həlledicilərin bu texniki rəqlamentin sanitariya təhlükəsizlik tələblərinə uyğunluğu onların istehsalata qoyulması mərhələsində, respublika ərazisinə gətirilən lak-boya mallarının və həlledicilərin isə onların gömrük ərazisinə gətirilməsindən əvvəl həyata keçirilir.

7.4. Lak-boya materiallarına və həlledicilərinə toksikoloji-gigiyena rəyinin verilməsi üçün ərizəçi (istehsalçı, istehsalçının səlahiyyətli nümayəndəsi, idxalçı) tərəfindən aşağıdakı sənədlər təqdim olunur:

7.4.1. ərizə;

7.4.2. hüquqi şəxslərin dövlət reyestrindən çıxarış və ya sahibkarlıq subyektlərinin (kommersiya hüquqi şəxslərinin və fərdi sahibkarların) vahid reyestrindən çıxarış;

7.4.3. bu texniki rəqlamentin 2 nömrəli əlavəsinə uyğun olaraq lak-boya materiallarının mallarının və həlledicilərin tərkibinə dair məlumatlar, o cümlədən qadağan olunmuş xammal növlərinin olmaması və tərkibinə dair tələblərə uyğunluq haqqında məlumatlar

7.4.4. malların istehsal metodlarının bu rəqlamentin tələblərinə uyğunluğu barədə istehsalçının sənədi;

7.4.5. lak-boya materiallarının və həlledicilərin istehlak qablarının nişanlanması nümunəsi;

7.4.6. malların istehlak xüsusiyyətlərini ehtiva edən annotasiya (istehsalçı onları malların nişanlanmasında bəyan edirsə), malların istifadəsi zamanı xüsusi ehtiyat tədbirləri (zəruri hallarda) və malların istifadəsi üsulları haqqında məlumatlar;

7.4.7. akkreditasiya olunmuş sınaq laboratoriyasından əldə edilən tədqiqat (sınaq) protokolları və ya gigiyenik ekspertiza aktları və ya elmi hesabatlar və ya ekspert rəyləri;

7.4.8. ərizəçi tərəfindən lak-boya mallarının və həlledicilərinin istehlak qablarının nişanlanmasında qeyd edilmiş istehlak xüsusiyyətlərini təsdiq edən sənədlər.

7.6. İstehsalçının sənədlərinin xarici dildən Azərbaycan dilinə tərcümələri notarial qaydada təsdiqlənməlidir.

7.7. Ərizəçi malların təhlükəsizliyini təsdiq etmək məqsədilə təqdim olunan sənədlərin etibarlılığına görə məsuliyyət daşıyır.

7.8. Ərizəyə əsasən səlahiyyətli orqan tərəfindən lak-boya mallarının və həlledicilərin istehsalı sahəsinin qiymətləndirilməsi aparılır və mal nümunələri götürülür.

7.9. Səlahiyyətli orqanın akkreditasiya edilmiş sınaq laboratoriyalarında lak-boya materialların və həlledicilərinin toksikoloji-gigiyenik ekspertizası aparılır.

7.10. Lak-boya materiallarının və həlledicilərinin ekspertizası səlahiyyətli orqanın akkreditasiya edilmiş sınaq laboratoriyalarının imkanı xaricində olduqda, Azərbaycan Respublikasında qanunla müəyyən edilmiş qaydada akkreditasiya edilmiş digər sınaq laboratoriyalarında aparılır. Respublika ərazisində bu laboratoriyalar olmadıqda isə digər

dövlətlərin akkreditasiya edilmiş sınaq laboratoriyaları tərəfindən aparılmış müvafiq ekspertizaların nəticələrindən istifadə olunur.

7.11. Lak-boya materiallarına və həlledicilərinə verilmiş toksikoloji-gigiyena rəyinin hüquqi qüvvəsi Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyən edilən hallarda səlahiyyətli orqan tərəfindən dayandırılı bilər.

7.12. Lak-boya materiallarının və həlledicilərinin bu texniki rəqlamentin sanitariya təhlükəsizlik tələblərinə uyğunluğu haqqında verilmiş toksikoloji-gigiyena rəyi eyni adlı bir və ya daha çox əmtəə nişanlı (adlı) mal üçün tərtib olunaraq, malların adında və (və ya) resepturasında təhlükəsizlik göstəricilərinə dair dəyişikliklərə səbəb ola bilən dəyişiklik edilməzsə, 1 (bir) il müddətində qüvvədə olur.

7.13. Toksikoloji-gigiyena rəyi Azərbaycan dilində tərtib edilir.

8. Lak-boya materialları və həlledicilərinin uyğunluq bəyannaməsinin verilməsi

8.1. Lak-boya materialları və həlledicilərinin uyğunluğunun qiymətləndirilməsi uyğunluq bəyannaməsi formasında həyata keçirilir.

8.2. Lak-boya materialları və həlledicilərinin uyğunluq bəyannaməsi aşağıdakı sxemlərdən birinə uyğun olaraq aparılır:

8.2.1. kommərsiya məqsədli istehsal olunan lak-boya materialları və həllediciləri üçün aşağıdakı prosedurlar daxildir:

texniki sənədlərin yaradılması və təhlili;

istehsal nəzarətinin həyata keçirilməsi;

Lak-boya materialları və həlledicilərinin nümunələrinin müəyyən edilməsi və seçilməsi ərizəçi tərəfindən və ya ərizəçinin tapşırığı ilə məhsulun uyğunluğunun qiymətləndirilməsi orqanı və ya akkreditə olunmuş sınaq laboratoriyası (mərkəz) tərəfindən həyata keçirilir;

ərizəçi dövlət texniki tənzimləmə sisteminin reyestrinə daxil edilmiş akkreditə olunmuş sınaq laboratoriyasında (mərkəzində) boya-lak və həlledicilərin nümunələrinin (nümunələrinin) tədqiqatını (sınağını) və ölçülməsini həyata keçirir;

uyğunluq bəyannaməsinin qəbulu və qeydiyyatı.

İstehsal nəzarəti istehsalçı tərəfindən həyata keçirilir.

8.2.2. boyalar, laklar və həlledicilər partiyası üçün aşağıdakı prosedurlar daxildir:

texniki sənədlərin yaradılması və təhlili;

boya-lak materiallarının və həlledicilərin nümunələrinin (nümunələrinin) müəyyən edilməsi və seçilməsi ərizəçi tərəfindən və ya ərizəçinin tapşırığı ilə uyğunluğu qiymətləndirən orqan və ya akkreditə olunmuş sınaq laboratoriyası (mərkəz) tərəfindən həyata keçirilir;

ərizəçi dövlət texniki tənzimləmə sisteminin reyestrinə daxil edilmiş akkreditə olunmuş sınaq laboratoriyasında (boya-lak materiallarının və həlledicilərin nümunələrinin tədqiqatını (sınağını) və ölçülməsini həyata keçirir;

uyğunluq bəyannaməsinin qəbulu və qeydiyyatı.

9. Lak-boya materialları və həlledicilərinin etikətlənməsinə dair tələblər

9.1. Boya və lakların etikətləri onların identifikasiyası üçün zəruri olan məlumatları, habelə boya və lak materiallarının təhlükəsiz istifadəsi, saxlanması, daşınması və təkrar emalı ilə əlaqədar istehlakçılara lazım olan məlumatları ehtiva etməlidir

9.2. Boya və lakların etikətlənməsi qablaşdırmanın üzərinə və ya etiketə, yaxud qablaşdırmaya təhlükəsiz şəkildə bağlanmış yarlığın üzərinə vurulur.

İşarələmə yerləri tamamilə açıqdırsa qablaşdırma, etiket və ya etiketdə bəzi məlumatlar verilir.

9.3. Boya və lak materiallarının etikətlənməsi aydın, oxunaqlı, işarələrə zərər verə biləcək müxtəlif kənar amillərə davamlı silinməz simvollarla aparılmalıdır.

9.4. boya və lak materiallarının istehlak və nəqliyyat qablaşdırmasının etikətlənməsi hər qablaşdırma vahidinə tətbiq edilir və aşağıdakı məlumatları ehtiva etməlidir:

a) istehsal olunduğu yerin (istehsalçı tərəfindən təyin olunmuş səlahiyyətli şəxsin, idxalçının) adı və ünvanı (o cümlədən, faktiki)

b) boya və lak materialının istehsalçısı olan ölkə, istehsal olunduğu ünvan

c) istehsalçının əmtəə nişanı (varsa)

d) boya və lak materialının adı, barkod nömrəsi (varsa), o cümlədən ticarət adı;

e) rəng adı (piqmentli boya və lak materialları üçün)

f) istehlak qablaşdırması üçün xalis çəki və nəqliyyat qablaşdırması üçün xalis və ümumi çəki

g) istehlak qablaşdırma vahidlərinin sayı və istehlak qablaşdırma vahidlərinin xalis çəkisi

h) malın partiya nömrəsi;

j) istehsal tarixi (ay, il);

k) boya və lak materialının hazırlanmasında rəhbər tutulan normativ-texniki sənəd (əgər varsa);

l) boya və lak materialının istifadə müddəti və ya zəmanət müddəti;

m) təhlükəlilik barədə xəbərdarlıq etiketi

9.4 İstehlak qablaşdırmasına aşağıdakılar əlavə olunur:

a) boya və lak materialının təyinatı və ondan istifadə qaydaları;

b) boya və lak materialının əsas xassələri və ya xüsusiyyətləri

c) təhlükəsiz istifadə, saxlama qaydaları və şərtləri; daşınması və utilizasiyası qaydaları;

d) boya və lak materialının tərkibi və tərkibindəki təhlükəli kimyəvi maddələr haqqında məlumat

İstehlakçı üçün məlumat müşayiətedici sənədlərdə və ya istehlakçı etikətlənməsində və ya təhlükəsizlik pasportunda göstərilməlidir

Nəqliyyat tarasında bu texniki rəqlamentə əlavə olunmuş standartlar siyahısında olan dövlətlərarası standartlara uyğun olan məlumatlar əlavə olunur

Təhlükəli yüklərə aid daşınma qablaşdırmaları üçün yükün təhlükəliliyini və nəqliyyat nişanlarını xarakterizə edən məlumatlar əlavə olunur:

- a) təhlükəlilik nişanı
- b) yükün nəqliyyat adı;
- c) təsnifat kodu
- d) qəza kartının nömrəsi (dəmir yolu ilə daşındıqda nəqliyyat)

9.5. Lak-boya materiallarının və həlledicilərin etiketləri istehsalçı tərəfindən müəyyən edilmiş saxlama və daşıma tələblərinə əməl edilməklə boya və lak materialının bütün zəmanət müddəti və yararlılıq müddəti ərzində saxlanmalıdır

9.6. Xəbərdarlıq etiketində boya və lak materialının aşağıdakı eyniləşdirmə məlumatları olmalıdır: təhlükənin təsviri, təhlükə simvolu, signal sözü və təhlükə haqqında qısa xülasə; təhlükələrin qarşısını almaq üçün tədbirlər; lak-boya materialları və həlledicilərlə təhlükəsiz rəftar haqqında daha dolğun məlumatın təhlükəsizlik pasportunda olduğu haqqında qeyd

9.7. Lak-boya materiallarının və həlledicilərin etiketi azərbaycan dilində və qanunvericilikdə müvafiq tələblər olduqda ərazisində boya və lak məhsulları satılan üzv dövlətlərin dövlət dillərində olmalıdır.

10. Qüvvəyə minmə müddəti və şərtləri

10.1. Bu texniki rəqlament ilk rəsmi dərc edildiyi gündən altı ay sonra qüvvəyə minir.

10.2. Uyğunluğun qiymətləndirilməsi sahəsində bu texniki rəqlament qüvvəyə minənədək məhsullara dair verilmiş sənədlər onların qüvvədə olma müddəti bitənədək etibarlı sayılır.

11. Tələblərin pozulmasına görə məsuliyyət

11.1. Bu texniki rəqlamentin tələblərini pozan şəxslər Azərbaycan Respublikasının Azərbaycan Respublikasının Cinayət və İnzibati Xətalər Məcəlləsinə uyğun məsuliyyət daşıyırlar.

11.2. İstehlak bazarlarında bu texniki rəqlamentin tələblərinə uyğun olmayan mallara qarşı nəzarət tədbirləri İqtisadiyyat Nazirliyi tərəfindən aparılır.

Texniki rəqlamentin tələblərinin şamil olunduğu texniki tənzimləmə obyektlərinin Siyahısı

1). Laklar:

- Təbii qatranlar əsasında kanifol laklar
- Təbii qatranlar əsasında kəhrəba laklar
- Təbii qatranlar əsasında bitumlu laklar
- Təbii qatranlar əsasında yağlı laklar
- Alkid qatranlar əsasında hlifal laklar
- Alkid qatranlar əsasında pentaftal laklar
- Alkid qatranlar əsasında etriol laklar
- Alkid qatranlar əsasında alkid-stirol laklar
- Kondensasiya qatranlar əsasında karbamid və melamin-formaldehid laklar
- Kondensasiya qatranlar əsasında epoksid və poliamid laklar
- Kondensasiya qatranlar əsasında orqanosilisiyumlu laklar
- Kondensasiya qatranlar əsasında poliuretan laklar
- Kondensasiya qatranlar əsasında fenol laklar
- Kondensasiya qatranlar əsasında poliefirli doymamış laklar
- Kondensasiya qatranlar əsasında poliefirli doymuş laklar
- Kondensasiya qatranlar əsasında digər laklar
- Perxlorovinil laklar
- Sopolimer polivinilxlorid laklar
- Poliakrilik laklar
- Sopolimer poliakrilik laklar
- Kauçuk laklar
- Polivinil asetat laklar
- Ftorplast laklar
- Digər polimerizasiya qatranlar əsasında laklar
- Nitrosellüloz laklar
- Nitroalkid laklar
- Nitroepoksid laklar
- Etilsellüloz laklar
- Digər sellüloza efirləri üzərində laklar
- Laklar və spirtli qələvi polituralar
- Spirtli laklar və polituralar
- Fenol spirtli laklar və polituralar
- Tsikloheksan spirtli laklar və polituralar

2). Boyalar:

- Su-dispersiyalı polivinil asetat boyları
- Endirilmiş yanma qabiliyyətinə malik su-dispersiyalı polivinil asetat boyları
- Su-dispersiyalı butadien-stirol boyları
- Akriyat latekləri üzərində su-dispersiya boyları
- Polimerləşmə sopolimerləri üzərində su-dispersiya boyları
- Digər su-dispersiya boyları

- Qalın sürülmüş yağlı boyalar
- Maye sürülmüş yağlı boyalar, istifadə etməyə hazırdır
- Poliefirli toz boyalar
- Digər toz boyaları

3). Minalar:

- Hliftal minalar
- Pentaftalik minalar
- Poliefir minalar
- Fenol minalar
- Epoksid minalar
- Karbamid və melamin-formaldehid minalar
- Orqanosilisiumlu və poliuretan minalar
- Təbii qatranlar üzərində minalar
- Digər kondensasiya qatranlar əsasında minalar
- Perxlorovinil minalar
- Sopolimer polivinilxlorid minalar
- Poliakrilik minalar
- Sopolimer poliakrilik minalar
- Kauçuk minalar
- Polivinil asetat minalar
- Ftorplast minalar
- Digər polimerizasiya qatranlar əsasında minalar
- Nitrosellüloz minalar
- Nitroalkid minalar
- Nitroepoksid minalar
- Etilsellüloz minalar
- Digər sellüloza efirləri üzərində minalar

4). Astarlamalar:

- Su-dispersiyalı butadien-stirol astarlamalar
- Digər su-dispersiyalı astarlamalar
- Hliftal astarlamalar
- Pentaftalik astarlamalar
- Poliefir astarlamalar
- Fenol astarlamalar
- Epoksid astarlamalar
- Karbamid və melamin-formaldehid astarlamalar
- Orqanosilisiumlu və poliuretan astarlamalar
- Təbii qatranlar üzərində astarlamalar
- Digər kondensasiya qatranlar əsasında astarlamalar
- Perxlorovinil astarlamalar
- Sopolimer polivinilxlorid astarlamalar
- Poliakrilik astarlamalar
- Sopolimer poliakrilik astarlamalar
- Kauçuk astarlamalar

- Polivinil asetat astarlamalar
- Ftorplast astarlamalar
- Digər polimerizasiya qatranlar əsasında astarlamalar
- Nitrosellüloz astarlamalar
- Nitroalkid astarlamalar
- Nitroepoksid astarlamalar
- Etilsellüloz astarlamalar
- Digər sellüloza efirləri üzərində astarlamalar

5). Şpaklyovkalar:

- Su-dispersiyalı butadien-stirol şpaklyovkalar
- Digər su-dispersiyalı şpaklyovkalar
- Hliftal şpaklyovkalar
- Pentaftalik şpaklyovkalar
- Poliefir şpaklyovkalar
- Fenol şpaklyovkalar
- Epoksid şpaklyovkalar
- Karbamid və melamin-formaldehid şpaklyovkalar
- Orqanosiliumlu və poliuretan şpaklyovkalar
- Təbii qatranlar üzərində şpaklyovkalar
- Digər kondensasiya qatranlar əsasında şpaklyovkalar
- Perxlorovinil şpaklyovkalar
- Sopolimer polivinilxlorid şpaklyovkalar
- Poliakrilik şpaklyovkalar
- Sopolimer poliakrilik şpaklyovkalar
- Kauçuk şpaklyovkalar
- Polivinil asetat şpaklyovkalar
- Ftorplast şpaklyovkalar
- Digər polimerizasiya qatranlar əsasında şpaklyovkalar
- Nitrosellüloz şpaklyovkalar
- Nitroalkid şpaklyovkalar
- Nitroepoksid şpaklyovkalar
- Etilsellüloz şpaklyovkalar
- Digər sellüloza efirləri üzərində şpaklyovkalar

6). Lak-boya tullantıları

7). Pərakəndə satış üçün lak-boya materialları

8). Kondensasiya qatranlar əsasında laklar, emallar, astarlamalar və şpaklyovkalar

9). Sellüloza efirləri üzərində laklar və emallar

10). Su-dispersiyalı boyalar

11). Boyalar və sürtülmüş yağlı ağ boyaq

12). Polimerizasiya qatranlar əsasında laklar, minalar, astarlamalar və şpaklyovkalar

13). Əlif yağları

14). Həllədicilər, durulaşdırıcılar, yuyucu vasitələr və digər materiallar

**Texniki rəqlamentə 2
nömrəli əlavə**

Cədvəl 1. Uçucu üzvi birləşmələrin gigiyenik normativləri və toksikoloji göstəriciləri. İş sahəsinin havasında və yaşayış məntəqələrinin atmosfer havasında olan əsas uçucu üzvi birləşmələr üçün gigiyenik normativlər

Uçucu üzvi maddələr	Kimyəvi formula	YVQH _{İS} , mq/m ³	YVQH _{atm.h} mq/m ³		Zərərlilik həddi göstərici
			Birdəfəlik maksimum	Sutkalıq orta	
1	2	3	4	5	6
Amilasetat (Pentil asetat)	C ₇ H ₁₄ O ₂	100	0,1	-	refl.
Amil spirti (Pentanol-1)	C ₅ H ₁₂ O	10	0,01	-	-
Aseton (Propan-2-on)	C ₃ H ₆ O	800/200	0,35	-	refl.
Aşağı kükürlü həlledici benzin	-	300/100	5	1,5	refl.- rez.
Butil asetat	C ₆ H ₁₂ O ₂	200/50	0,1	-	refl.
Butil spirti (Butan-1-ol)	C ₄ H ₁₀ O	30/10	0,1	-	refl.
Butil selüloz (2-butoksietanol)	C ₆ H ₁₄ O ₂	5	1	0,3	refl.- rez.
Heksan	C ₆ H ₁₄	900/300	60	-	refl.
Diaseton spirti (4-hidroksi-Ametil-pentanon-2)	C ₆ H ₁₂ O ₂	100/-	0,3 (TTMQS)	-	-
Diizobutilketon	C ₉ H ₁₈ O	290	0,05 (TTMQS)	-	-
(2,6-dimetilheptanon-4)					
DiEtilenqlikol (2,2, -oksidietanol)	C ₄ H ₁₀ O ₃	10	-	0,2	rez.
Dietil efir (Etoksietan)	C ₄ H ₁₀ O	900/300	1	0,6	refl.- rez.
İzobutil asetat (1-Metilpropilasetan)	C ₆ H ₁₂ O ₂	10	0,1	-	refl.
İzobutil spirti (2-metilpropanol-1)	C ₄ H ₁₀ O	10	0,1	-	refl.
İzopropil spirti (Propanol-2)	C ₃ H ₈ O	50/10	0,6	-	refl.
Ksilen (Dimetilbenzol (2-, 3-, 4-izomerlərin qarışığı))	C ₈ H ₁₀	150/50	0,2	-	refl.
Metil asetat	C ₃ H ₆ O ₂	100	0,07	-	refl.
Nefras-S-150/200	-	300/100	-	-	-

Pentan	C_5H_{12}	900/300	100	25	refl.- rez.
Propil spirti (Propan-1-ol)	C_3H_8O	30/10	0,3	-	refl.
Turpentin (C baxımından)	-	600/300	2,0	1,0	refl.- rez.
Solvent nafta (C baxımından)	-	300/100	0,2 (TTMQS)	-	-
Toluol (Metilbenzol)	C_7H_8	150/50	0,6	-	refl.
Ağır həlledici	-	50	-	-	-
Uayt spirit	-	900/300	-	-	-
Formaldehid	CH_2O	0,5	0,035	0,003	refl.- rez.
Tsikloheksan	C_6H_{12}	80	1,4	-	refl.
Tsikloheksanon	$C_6H_{10}O$	30/10	0,04	-	refl.
Amil spirti (Pentanol-1)	$C_5H_{12}O$	10	0,01	-	-
Etilenqlikol (Etan-1,2-diol)	$C_2H_6O_2$	10/5	1,0	-	-
Etanol	C_2H_6O	2000/ 1000	5	-	refl.
Etilsellosol (2-etoksietanol)	$C_4H_{10}O_2$	30/10	0,7 (TTMQS)	-	-

Qeydlər:

YVQH_{iş} - iş sahəsinin havasında uçucu üzvi birləşmənin icazə verilən maksimum konsentrasiyasıdır, bu zaman işçi heyətin bütün iş təcrübəsi ərzində gündəlik 8 saat ərzində nəfəs alması zamanı xəstəlik və ya sağlamlıq problemi yaşamaması lazımdır.

YVQH_{atm.h.} birdəfəlik maksimum - insan orqanizmində refleks reaksiyalara səbəb olmayan, yaşayış məntəqələrinin havasında uçucu üzvi birləşmənin icazə verilən maksimum konsentrasiyası.

MPC atm.w. orta gündəlik - qeyri-müəyyən uzun gecə-gündüz inhalyasiya şəraitində insanlara birbaşa və ya dolayı zərərli təsir göstərməməli olan yaşayış məntəqələrinin havasında uçucu üzvi birləşmənin orta gündəlik maksimum icazə verilən konsentrasiyası.

TTMQS - iş sahəsinin havasında uçucu üzvi birləşmələrə təxmini təhlükəsiz məruz qalma səviyyəsi

rez. - rezorbtiv

refl. - reflektor

refl.-rez. - reflektor-rezorbtiv

Cədvəl 2

Təsərrüfat və içməli-məişət təyinatlı su obyektlərinin sularındakı və torpaqdakı əsas uçucu üzvi birləşmələr üçün gigiyenik normativlər

Uçucu üzvi birləşmələr	Kimyəvi formula	YVQH _s , mq/l	YVQH _t , mq/kq
Aseton (Propan-2-on)	C ₃ H ₆ O	2.2	-
Butil asetat	C ₆ H ₁₂ O ₂	0.1	-
Butil spirti (Butan-1-ol)	C ₄ H ₁₀ O	0.1	-
Difenilolpropan (2,2-(4,4'-Dihidroksifenil)propan)	C ₁₅ H ₁₆ O ₂	0.01	-
İzobutil spirti (2-metilpropanol-1)	C ₄ H ₁₀ O	0.15	-
İzopropil spirti (Propanol-2)	C ₃ H ₈ O	0,25	-
Ksilen (dimetilbenzol (2-, 3-, 4-izomerlərin qarışığı))	C ₈ H ₁₀	0,05	0.3
Toluol (Metilbenzol)	C ₇ H ₈	0.5	0.3
Uayt spirit	-	0.1	0.1

Qeydlər:

YVQH_s - məişət-içməli və təsərrüfat məqsədi üçün istifadə olunan su obyektlərinin sularında uçucu üzvi birləşmənin icazə verilən maksimum konsentrasiyası

YVQH_t - torpaqda uçucu üzvi birləşmənin icazə verilən maksimum konsentrasiyası

Cədvəl 3

İş sahəsinin havasında və yaşayış məntəqələrinin atmosfer havasında ağır metal birləşmələri üçün gigiyenik normativlər

Tərkibində ağır metallar olan birləşmələr	YVQH _{is} , mq/m ³	YVQH _{atm.h} , mq/m ³	
		Maksimum birdəfəlik	Suqkalıq ortagündəlik
Xrom (VI) trioksid	0,03/0,01	-	0,0015
Qurğuşun və onun qeyri-üzvi birləşmələri (qurğuşun baxımından)	-/0,05	0.001	0,0003
Kadmium və onun qeyri-üzvi birləşmələri	0,05/0,01	-	0,0003 Yüklə

Qeydlər:

YVQH_{is} - iş yerinin havasında uçucu üzvi birləşmənin yol verilən maksimum konsentrasiyası, bu zaman işçi heyətin bütün iş təcrübəsi ərzində gündəlik 8 saat ərzində nəfəs alması zamanı xəstəlik və ya sağlamlıq problemi yaşamaması lazımdır.

YVQH_{atm.} maksimum tək - insan orqanizmində refleks reaksiyalara səbəb olmayan, yaşayış məntəqələrinin havasında uçucu üzvi birləşmənin yol verilən maksimum konsentrasiyası.

YVQH_{atm.h} orta gündəlik - qeyri-müəyyən uzun gecə-gündüz inhalyasiya şəraitində insanlara birbaşa və ya dolaylı zərərli təsir göstərməməli olan yaşayış məntəqələrinin havasında uçucu üzvi birləşmənin orta gündəlik maksimum yol verilən konsentrasiyası.

Cədvəl 4.

Lak-boya materiallarının tərkibinə daxil olan əsas uçucu üzvi birləşmələrin toksikoloji göstəriciləri,

Uçucu üzvi birləşmələr	Kimyəvi düstur	kəskin toksiklik göstəriciləri		Birbaşa təmas olduqda insan sağlamlığı üçün təhlükəsi									
		DL ₅₀ , mq/kg	CL ₅₀ , mq/m ³	Kumul-yativlik	Dəriyə qıcıqlandırıcı təsir	Gözə qıcıqlandırıcı təsir	Dəri-rezorbativ təsir	Həssaslaşdırıcı təsir	Embriotropik təsir	Qonadotropik təsir	Teratogen təsir	Mutagen təsir	Kanserogen təsir
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Aseton	C ₃ H ₆ O	3800, m/g, dovşanlar	50100, 8 saat, siçovullar	zəif	müəyyən edilir	müəyyən edilir	müəyyən edilir	öyrənilməyib	müəyyən edilir	öyrənilməyib	öyrənilməyib	müəyyən edilmir	öyrənilməyib
Butil asetat	C ₆ H ₁₂ O ₂	4130, m/g, siçovullar	6000, 2 saat, siçanlar	zəif	müəyyən edilir	müəyyən edilir	müəyyən edilir	öyrənilməyib	öyrənilməyib	öyrənilməyib	müəyyən edilmir	müəyyən edilmir	öyrənilməyib
Butil spirti	C ₄ H ₁₀ O	2680, m/g, siçanlar	24624, 4 saat, siçovullar	zəif	müəyyən edilir	müəyyən edilir	müəyyən edilir	müəyyən edilmir	öyrənilməyib	müəyyən edilmir	müəyyən edilmir	müəyyən edilmir	müəyyən edilmir
İzobutil spirti	C ₄ H ₁₀ O	2460, m/g, siçovullar	19200, 4 saat, siçovullar	zəif	müəyyən edilir	müəyyən edilir	müəyyən edilir	müəyyən edilir	öyrənilməyib	öyrənilməyib	öyrənilməyib	müəyyən edilir	не изучено
Ksilen	C ₈ H ₁₀	4300, m/g, siçovullar	22084, 4 saat, siçovullar	orta	müəyyən edilir	müəyyən edilir	müəyyən edilir	müəyyən edilmir	müəyyən edilir	müəyyən edilir	müəyyən edilir	müəyyən edilmir	3-cü qrup
Toluol	C ₇ H ₈	2600-7500, m/g, siçovullar	53600, 4 saat, siçovullar	orta	müəyyən edilir	müəyyən edilir	müəyyən edilir	müəyyən edilir	müəyyən edilir	öyrənilməyib	müəyyən edilir	müəyyən edilir	3-cü qrup
Uayt spirit	C _{10,5} H ₂₁	62600, m/g, siçanlar	50000, 3 saat, siçanlar	-	müəyyən edilir	müəyyən edilir	müəyyən edilir	müəyyən edilir	müəyyən edilir	müəyyən edilir	öyrənilməyib	öyrənilməyib	-

Tsikloheksano n	C ₆ H ₁₀ O	1400- 2780, m/g, siçanlar	25000, 4 saat, siçanlar	zəif	müəyyən edilir	müəyyən edilir	müəyyən edilir	öyrənilm əyib	müəyyən edilir	müəyye n edilmir	öyrənilm əyib	müəyyən edilir	öyrənilmə yib
Etilenqlikol	C ₂ H ₆ O ₂	7500-8050, m/g, siçanlar	kifayət deyil	zəif	müəyyən edilir	müəyyən edilir	müəyyən edilir	müəyyən edilir	müəyyən edilir	-	müəyyən edilir	müəyyən edilir	öyrənilmə yib
Etil sellüloz	C ₄ H ₁₀ O ₂	2451, m/g, siçanlar	6824, 7 saat, siçanlar	orta	müəyyən edilir	müəyyən edilir	müəyyən edilir	müəyyən edilmir	müəyyən edilir	müəyye n edilir	müəyyən edilir	müəyyən edilmir	öyrənilmə yib

Qeydlər:

DL₅₀ standart şərtlər altında ağızdan tətbiq edilməklə bütün laboratoriya heyvanlarının 50%-nin ölümünə səbəb olan maddənin orta öldürücü dozasıdır.

CL₅₀ standart şərtlərdə bir dəfə inhalyasiya tətbiqi ilə bütün laboratoriya heyvanlarının 50%-nin ölümünə səbəb olan maddənin orta ölümcül konsentrasiyasıdır.

m/g - mədəyə giriş.

